

נייר עמדה בנושא

הצעת חוק חובת נשיאת תג זיהוי והזדהות של עובד ציבור, התשע"א-2011

ארגון רבני צהר, מבקש להביע את תמיכתו בהצעת חוק חובת נשיאת תג זיהוי והזדהות של עובד ציבור, התשע"א-2011, אשר עניינו חיוב עובדי הציבור הבאים במגע ישיר עם קהל לשאת תגי זיהוי הנושאים את שמם ואת תפקידם בעת מילוי תפקידם.

תמיכתנו נובעת מהסיבות הבאות:

- 1. אחריות אישית מגבירה את החשיבה ואת המאמץ:** על פי חז"ל אדם שאינו חש אחריות אישית בעת עיסוקו בדבר כזה או אחר, אינו משקיע בו מאמץ וחשיבה משמעותית: "כל מילתא דלא רמיא עליה דאיניש, עביד לה ולאז אדעתיה" [= כל דבר שאינו מוטל על אדם – הוא אינו שם לב אליו] (שבועות לד ע"ב). חז"ל מדגישים שיש צורך דווקא בנטילת אחריות אישית, ואין די באחריות כללית של מוסד כזה או אחר, כיוון שברגע שהאחריות מתחלקת אפילו על שני שותפים, אף אחד מהם אינו מרגיש אחראי לתוצאות. חז"ל הדגימו זאת במשל, שקדירה שבישלו אותה שניים אף פעם אינה חמה דייה ולא קרה דייה: "קידרא דבי שותפי לא חמימא ולא קרירא" (בבא בתרא כד ע"א). משום כך ישנה חשיבות לכך שכל עובד ציבור יענוד תג זיהוי, כדי שיחוש שמוטלת עליו אחריות אישית.
- 2. אחריות אישית חיונית בעבור האמינות:** על פי חז"ל אין נאמנות לעדים אם אין אפשרות לחשוף את סטייתם מן האמת ולחייבם לתת עליה את הדין (סנהדרין מא ע"א). בדומה לכך ישנה חשיבות רבה לכך שעובד ציבור יחוש שהוא ישלם מחיר אישי על מעילה בתפקידו, שכן באופן זה ניתן להניח כי הוא יבצע את מלאכתו נאמנה.
- 3. חובת התנהלות באופן שמסלק חשד:** על פי ההלכה ישנה חובה על כל אדם להתנהל באופן שאיננו מאפשר חשד למעילה (משנה, שקלים ג, ב). חובה זו נלמדה מהפסוק: "וְהִיָּתָם נְקִיִּים מֵה' וּמִשְׁפָּחָאֵל" (במדבר לב, כב). מעבר לחובה זו על כל אדם, חז"ל מחייבים עובדי ציבור להתנהל בזהירות יתירה, ולכן אסרו על גבאי צדקה להשתמש בממון שגבו לצורך פריטת כספם שלהם (פסחים יג ע"א). ענידת תגי זיהוי תנקה את עובדי הציבור מכל חשד למעשים שאינם תקינים.

לדעתנו, יש מקום לחייב את עובדי הציבור לא רק בתגי זיהוי אלא גם במדים, כפי שמקובל היום בצבא, במשטרה ובשירותי לקוחות של חברות רבות, וכפי שהיה מקובל בזמנים קדמונים בעמנו אצל הכהנים במקדש. גם המדים תורמים לתחושת האחריות האישית של העובד כפי שכתב ספר החינוך (מצווה צט) לגבי בגדי הכהונה: "ראוי להתלבש בגדים מיוחדים אליה, שכשיסתכל בכל מקום שבגופו מיד יהיה נזכר ומתעורר בלבו לפני מי הוא עובד". כמו כן, מדים משפרים את השירות לאזרח בכך שהאזרח מבין שעומד לפניו עובד ציבור. בנוסף, המדים מקבעים אצל האזרח את התודעה, שעובד ציבור הוא אדם בתפקיד ציבורי, ויש לנהוג בו בכבוד (שמות כח, מ).